

Wernisaż rysunków fotograficznych Andrzeja Hajdasza rozpocznie się od pokazania dwunastu prac pochodzących z czterech różnych zrealizowanych projektów pod wspólnym hasłem: **HEROIZM WIDZENIA**. Ten tytuł jest rezultatem przemyśleń i lektur na temat teorii widzenia. Można patrzeć i nie widzieć, nie rozumieć tego, na co patrzymy, nie dostrzegać, ignorować, ale też nadawać nowe znaczenia, zestawiać w nieoczekiwane konteksty – nieistniejące, ale możliwe. Na wystawę składają się rysunki fotograficzne powstałe z inspiracji baletem, ale też tańcem współczesnym jako pokłosie współpracy z Polskim Teatrem Tańca w czasie, gdy jego dyrektorką była Ewa Wycichowska, której życzliwości zawdzięcza autor prac to, że mógł uczyć się języka tańca od niej i poznanych wtedy tancerzy, a także uczestników warsztatów Dancing Poznań oraz absolwentów Szkoły Baletowej, by potem przekładać go na język fotografii i rysunków fotograficznych pod okiem Janusza Oleksy. To efekt spotkań ludzi odważnie, zuchwale, mężnie patrzących na siebie samych, swoje kreacje i otaczający świat. To zachęta do swoistej gry z widzem, by odkrywał w sobie heroizm widzenia. Ten przegląd w zamyśle nie podsumowuje, nie zamyka, lecz otwiera kolejny rozdział działań twórczych i zaprasza do świata transformacji obrazu.

Prace pochodzą z następujących projektów:

- ♦ trzy prace z projektu *Obrazobranie. Nasze lata* dwudzieste z inspiracji życiem i twórczością Zofii Stryjeńskiej (premiera 2022), na obrazach Paulina Wycichowska;
- ♦ trzy prace z cyklu *Historie szalonych kapeluszy* (2020–2021), składowe spektaklu *Muzeum emocji* (premiera 2021), na obrazach Agnieszka Fertała;
- ♦ trzy prace z cyklu *Odwaga patrzenia* (2019–2020), na obrazach Alisa Makarenko, Ada Ogorzałek i Agnieszka Fertała;
- ♦ trzy prace z cyklu *Świątynia sztuki* (2015–2017), na obrazach Szeherazada Kondratowicz oraz Agnieszka Fertała i Marcin Motyl w kostiumach Adrianny Cygankiewicz wykorzystanych w spektaklu *PERSONA* w choreografii Agnieszki Fertały.

Ten ostatni rysunek fotograficzny miał zachęcać w założeniu do heroizmu widzenia z perspektywy „obcych”, patrzących na ziemską przemijalność, nietrwałość. Nieoczekiwanie doświadczamy na własnych oczach kruchości świata. O tym mówi performans, który otworzy drugą część wystawy **PSALM 37**. Tym razem w trzeciej swojej odsłonie: **Z DYSTANSU**. Projekt fotograficzno-taneczno-muzyczny jest próbą refleksji nad kondycją człowieka wobec realnych zagrożeń, jest poszukiwaniem odpowiedzi na pytanie, jak się odnaleźć w niespokojnych czasach i odzyskać „substancję wymarzoną”. Jest też próbą sformułowania wspólnego komunikatu artystycznego fotografa, choreografki, tancerza i muzyków. Starają się oni przełożyć na język współczesności poetyckie słowa Psalmu 37: „Nie wpadaj w gniew z powodu złoczyńców, nie zazdrość tym, co czynią nieprawość, / Bo jak trawa rychło będą ścięci i jak zieleń uwiędną. [...] Jeszcze mała chwila, a nie będzie nieprawego. Spojrzysz na miejsce, gdzie był, a jego nie będzie. / Ale cisi odziedziczą ziemię i rozkoszować się będą obfitością pokoju. [...] Młody byłem i zestarzałem się, a nie widziałem, żeby sprawiedliwy był opuszczony ani żeby jego potomstwo zebrało chleba. [...] Wi-

ziałem nieprawego w wielkiej potędze i rozpierał się jak cedr zielony, / A przeminął i oto nie ma go, szukałem go, ale znaleźć nie mogłem”*. W poezji tych słów każdy może odnaleźć odrobinę siebie.

„Alisę Makarenko znam od ponad dziesięciu lat – wspomina Andrzej Hajdasz – wtedy jako fotoreporter dokumentowałem spektakle Polskiego Teatru Tańca i warsztaty Dancing Poznań autorstwa Ewy Wycichowskiej, tam na warsztatach poznałem młodą tancerkę z tym czymś wyjątkowym, co każe kierować obiektyw aparatu właśnie na to coś, co nazywam *rysem niemego kina*. Potem wspólnie robiliśmy wiele projektów fotograficzno-tanecznych, ona postanowiła zamieszkać w Polsce, ja poznawałem jej ojczyznę Ukrainę na plenerach fotograficznych – przez obiektyw, ale też poprzez rozmowy z ludźmi, cieszyliśmy się z Alisą wymianą doświadczeń artystycznych, przyjacielskich, mieliśmy plany dalszych przedsięwzięć twórczych, a więc Kukania... , potem wybuchła pandemia, potem wojna – jak się w tym wszystkim odnaleźć? Stajemy zaskoczeni, przerażeni, stawiamy pytania, cierpimy, współczujemy, nie umiemy się pocieszyć, dołącza do nas Alexey Torgunakov, szukamy wspólnie odpowiedzi... A chleb, chleb powszedni piecze, jak piekło, właściciel pobliskiej piekarni... potrzeba nam chleba powszedniego jak zawsze... to jest coś, co było, jest i będzie – nasze *constans*... po drodze poznaję wrażliwych muzyków z orkiestry JORDAN i ich świat dźwięków – kolejne *constans*. Muzyka była, jest i będzie – na wiolonczeli, puzonie, pianinie... towarzyszy naszym radościom i smutkom. Więc postanawiamy stworzyć wspólnie naszą ilustrację Psalmu 37, zatrzymując w kadrze to co ulotne, krucho, słabe, nasze wspólne *constans* tego co ludzkie”.

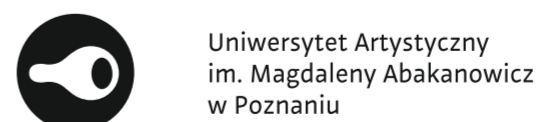
Częścią projektu jest także przygotowany performans otwierający wystawę rysunków fotograficznych. I tak w trakcie performansu obrazy ożywają i stają się na powrót ruchem, z którego powstały.

W choreografii i wykonaniu Alisy Makarenko i Alexeya Torgunakova fotokompozycje autorstwa Andrzeja Hajdasza w oprawie muzycznej granej na żywo przez zespół muzyków zapraszają do magicznego świata żywych obrazów, w których królują uczucia odnoszące się do aktualnie nurtujących nas problemów, zagrożeń, niepokoju, wrażliwości wobec tragedii, utraty – wymarzonej Kukani, zdrowia, życia, spokoju i pokoju, chleba, do widma głodu, wojny i zarazy.

Twórcom towarzyszą też pytania i nadzieje. I marzenia...

„Ten projekt zmienia się razem z nami, dojrzewa – mówi fotograf – wystawiamy go w kolejnym miejscu przy współudziale innej publiczności. Nabieramy dystansu... Pomysł trzeciej odsłony pt. **Z DYSTANSU** zainicjował telefon od wiolonczelistki. W trakcie próby muzycy rozmawiali o tym, jak bardzo ludzie obojętnieją na tragedię, gdy trwa wystarczająco długo i dzieje się z dala od nich. Jak szybko wracają do codzienności. Więc postanowiliśmy spojrzeć na swój projekt **Z DYSTANSU**, bo – patrzymy na nasz projekt i żyjemy nim już od 2022 roku, więc **Z DYSTANSU**, Alexey pracuje teraz w Paryżu, stamtąd patrzy na wschód, więc **Z DYSTANSU**. Z dystansu widzimy więcej, a jednocześnie mniej... potrzeba nam heroizmu widzenia...”.

* *Księga Psalmów*, tłumaczył z hebrajskiego Czesław Miłosz, Lublin 1982.

Pierwsza odsłona Cisi odziedziczą ziemię 18 czerwca 2023 roku w siedzibie Stowarzyszenia Łazęga Poznańska w Poznaniu

Więcej materiałów znajduje się na stronie www.bah.poznan.pl – zakładka HOME

Druga odsłona Heroizm widzenia 7 marca 2024 roku w Galerii u Jezuitów w Poznaniu

